

26. søndag etter pinse

22. november 2026

Matteus 25,31–46

Tekstanalyse

Denne scenen avslutter Jesu siste tale og leder direkte inn i lidelseshistorien (26,1–2). Menneskesønnen i Daniel 7 kommer med englene og setter seg til doms; hyrden i Esekiel 34 skiller flokken; og Jesus blir nå uttrykkelig kalt Kongen. Matteus samler guddommelig, messiansk og pastoral myndighet i én skikkelse. Men denne tronende dommeren er den samme Jesus som snart skal bli fange, bli avkledd, tørste og bli forlatt. Hans herlighet og hans solidaritet med de sårbare kan ikke skilles fra hverandre. Kongen som en dag skal være synlig for alle, er allerede til stede inkognito blant dem som verden overser.

Uttrykket viser sannsynligvis først og fremst til Jesu sårbare disipler og utsendinger. I Matteusevangeliet kaller Jesus lydige disipler sine brødre og søstre (12,48–50; 28,10), og å ta imot dem er å ta imot ham (10,40–42). Folkeslagene kan derfor bli dømt etter hvordan de møter Kristi sultne, fordrevne eller fengslede vitner. Men dette kan ikke bli en tillatelse til å begrense barmhjertigheten til kristne. Jesus befaler kjærlighet ut over den kjente kretsen, og de seks behovene betegner livsvilkår som mennesker overalt deler. Den umiddelbare referansen kan være Kristi sårbare representanter; mønsteret som åpnebaret, er videre: Herren knytter mottakelsen av seg selv til hvordan vi behandler mennesker som blir gjort små, avhengige og lett oversett.

Begge gruppene er overrasket. De rettferdige viste ikke nestekjærlighet som et regnestykke, mens de på venstre side antyder at de ville ha tjent dersom Kristus hadde vært gjenkjennelig. Kongen avviser en hengivenhet som er forbeholdt åpenbar majestet. Sult, tørst, fordrivelse, utilstrekkelige klær, sykdom og fengsling er ikke illustrasjoner løsrevet fra virkelige kroppar. Selv verbet som oversettes med «besøkte», antyder aktiv omsorg. Mest slående er det at de fordømte ikke anklages for dramatisk grusomhet, men for unnlatelse. Matteus 25 avviser muligheten for et disippelliv som bare er harmløst.

Nådens språk kommer først: «Kom», «dere som er velsignet av min Far», «ta i arv» og et rike som er «gjort i stand ... fra verdens grunnvoll ble lagt». Riket mottas, det kjøpes ikke. Likevel viser gjerningene om nåden har fått en levende form. Matteus knytter konsekvent bekjennelse til lydighet: Trær kjennes på frukten, og det å si «Herre» kan ikke erstatte det å gjøre Faderens vilje. Gjerningene konkurrerer ikke med Kristi frelsesverk; de avdekker om hans kjærlighet har formet våre lojaliteter slik de leves i praksis.

Et wesleyansk perspektiv

John Wesley beskriver arvingene som dem som trodde med en «tro som var virksom ved kjærlighet», og som viste denne troen gjennom sine gjerninger. Han avviser frykten for at tydelig undervisning om barmhjertighet undergraver frelsen av nåde. I hans lesning er barmhjertighetsgjerninger moden frukt, ikke et alternativt grunnlag. Han ser også Matteus 25 som høydepunktet i kapitlets advarsel om at det ikke finnes noen «negativ godhet»: Tjeneren og geitene blir ikke fordømt for spektakulær skade, men for ubrukte muligheter og tilbakeholdt godhet.

I Om å besøke de syke sier Wesley at barmhjertighet er nødvendig for at den levende troen skal vare ved. Personlig nærvær er viktig fordi den som lider, får verdighet og fellesskap, mens den som besøker, får et nådemiddel: medfølelse, ydmykhet og frihet fra selvvalgt uvitenhet. En bredere wesleyansk lesning legger til at barmhjertighet må bli til rettferdighet. Å gi mat, ønske velkommen og besøke er fortsatt uunnværlig, men disipler spør også hvorfor samfunn stadig skaper sult, utestengelse, ulik omsorg og forlatthet. De som lider, er ikke objekter som kristne kan bruke til å bevise sin dyd; Kristus er allerede blant dem, i stand til å undervise og forvandle kirken.

Spørsmålet for forkynnelsen er derfor ikke bare om vi forventer at Kristus skal komme i herlighet, men om vi lærer å gjenkjenne at han nå kommer i sårbarhet.

Den endelige dommen innfører ikke en ny målestokk. Den avdekker om troskapen mot Kristus har blitt konkret barmhjertighet – og om vi gjenkjente Kongen da han kom uten synlig herlighet.